

PROTOKÓŁ z XXII posiedzenia Rady do Spraw Cyfryzacji, które odbyło się 26 października 2018 roku, o godzinie 11:30 w siedzibie Ministerstwa Cyfryzacji.

Przedstawienie postanowień poprzedniego posiedzenia, ewentualne uwagi do treści protokołu.

Członkowie Rady nie zgłosili uwag do protokołu poprzedniego posiedzenia Rady.

Miejsce i rola Rady ds. Cyfryzacji w systemie instytucjonalnym RP oraz zakres jej kompetencji – dyskusja.

W związku ze zbliżającym się końcem obecnej kadencji Rady do Spraw Cyfryzacji jeden z Członków Rady rozpoczął dyskusję na temat jej miejsca i roli w systemie instytucjonalnym RP. Wskazane zostało, że zgodnie z zapisami ustawowymi Rada ds. Cyfryzacji została powołana w dwóch celach:

1. służyć doradztwem ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji państwa - aktualnie Ministrowi Cyfryzacji (funkcja doradcza),
2. kreowanie własnych wizji związanych z dalszą informatyzacją państwa (funkcja kreatywna)

W odczuciu członków RdC aktualnie potencjał tkwiący w Radzie nie jest jednak odpowiednio wykorzystywany. Wskazano, że trudno jest Radzie ds. Cyfryzacji znaleźć niezagospodarowane aktualnie tematy związane z szeroko rozumianymi sprawami cyfrowymi. Gdy Rada została powołana jako organ doradczy sprawy dot. cyfryzacji nie były jeszcze w kręgu zainteresowań wielu ministerstw - tematy, którymi Rada powinna zajmować się w pierwszej kolejności, są brane na warsztat przez ministerstwa. Działania Rady powinny zostać przeformułowane, np. Rada mogłaby pełnić funkcję doradczą w koordynowaniu procesu informatyzacji państwa. W tym celu należałoby rozpatrzyć funkcjonowanie Rady w otoczeniu takich ciał jak KPRM, KRMC i poszczególne ministerstwa, ze szczególnym uwzględnieniem MC. Niezbędne byłoby ustanowienie sprawnych kanałów komunikacyjnych pomiędzy tymi ciałami a Radą.

Stanowisko Rady ds. Cyfryzacji w tym względzie zostanie opracowane w przeciągu najbliższego tygodnia i przedstawione i przedłożone na ostatnim posiedzeniu Rady Ministrowi Cyfryzacji.

Przyjęcie uchwały Rady o gwarancjach dla wolności informacyjnej użytkowników Internetu w kontekście prac nad projektem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie praw autorskich na jednolitym rynku cyfrowym – Karol Dobrzeniecki

Jeden z Członków Rady przedstawił krótkie wprowadzenie do projektu *uchwały nr 1 Rady ds. Cyfryzacji o gwarancjach dla wolności informacyjnej użytkowników Internetu w kontekście prac nad projektem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie praw autorskich na jednolitym rynku cyfrowym*. Poruszył kwestie dotyczące prac nad projektem ww. dyrektywy, która w pewnych punktach budzi zaniepokojenie - w szczególności artykuł 13 tejże dyrektywy dotyczący wolności słowa. Artykuł ten może być odczytywany jako sposób nałożenia na dostawców usług internetowych obowiązków w zakresie nadzoru i kontroli użytkowników internetu - zawarte w projekcie dyrektywy brzmienie artykułu 13 umacnia obecne trendy naruszania wolności informacyjnej internautów.

W toku dyskusji zauważono, że artykuł 13 dyrektywy pokazuje, jak różnie mogą być rozumiane niektóre kwestie związane między innymi z cyfryzacją, informatyzacją i cyberbezpieczeństwem - jest przykładem na to, że użyte sformułowania mogą być w praktyce zupełnie inaczej rozumiane. Zauwa-

żono, że internet jest przestrzenią do wymiany informacji oraz obszarem interesów dużych podmiotów. Podkreślono, że projekt dyrektywy nie spełnia oczekiwań, a każdy kraj członkowski ma swoje zdanie na ten temat. W artykule 13 dyrektywy zapisany jest ciężar odpowiedzialności dotyczący filtrowania treści pod względem naruszania czyjegoś prawa.

Na koniec dyskusji odbyło się głosowanie nad przyjęciem projektu uchwały, w którego wyniku [uchwała została przyjęta](#).

Prezentacja projektu Digital 3 Seas Initiative – Izabela Albrycht

Przewodnicząca Rady przedstawiła założenia projektu Digital 3 Seas Initiative, który powstał z inicjatywy Instytutu Kościuszki. W 2016 roku została zainicjonowana przez prezydentów 12 krajów procedura Trójmorza, w ramach której można budować współpracę regionalną w wielu tematach, a zwłaszcza w trzech filarach: transportowym, energetycznym i cyfrowym. Do tej pory kilka inicjatyw z obszaru działań w ramach filarów transportowego i energetycznego udało zainicjować, natomiast w ramach filaru cyfrowego brakowało propozycji konkretnych projektów. Z tego względu została przygotowana omawiana koncepcja.

Bez działań w obszarze filaru cyfrowego nie zostaną osiągnięte cele Trójmorza, którymi są kwestie połączenia gospodarek, infrastruktury, poprawa konkurencyjności, zniwelowanie różnic w rozwoju infrastruktury między krajami Trójmorza a krajami Europy Zachodniej, zakończenie tworzenia jednolitego rynku europejskiego i jednolitego rynku cyfrowego. W Europie Środkowej istnieje także wysokie zapotrzebowanie na rozwiązania w zakresie bezpieczeństwa cybernetycznego, odnotowywany jest znaczny wzrost rynku w sektorze cyberbezpieczeństwa (ponad 35% nowych powstałych firm), i prognozowany wzrost zysków w sektorze ICT, oznacza to, że jest potencjał sprzedaży dla firm ICT.

Region jest ważny i należy go integrować, ponieważ posiada trudne położenie geopolityczne, co wzmacnia potrzeby budowania współpracy. Kolejną kwestią jest aktywność geopolityczna Chin, która powinna skłaniać do budowania autonomii, polityki cyfrowej i polityki cyberbezpieczeństwa ze świadomością geopolitycznych zagrożeń.

Należy zwrócić uwagę, że budowane infrastruktury transportowe, energetyczne podatne są również na zagrożenia cyfrowe. Zatem jakiegokolwiek inwestycje powstające w regionie powinny od początku w planach inwestycyjnych brać to pod uwagę. Proponowane jest wzmocnienie filaru cyfrowego o konkretne projekty oraz uwzględnienie wymiaru cyberbezpieczeństwa we wszystkich trzech filarach inicjatywy.

Pierwszym zaplanowanym projektem jest Digital 3 Seas Highway, czyli „Autostrada Cyfrowa”, która powinna połączyć region z północy na południe oraz osadzać się na światłowodach wybudowanych wzdłuż drogi (Via Carpatia) powstałej w ramach filaru transportowego. Nie może również zabraknąć technologii 5G. Powody, dla których ta autostrada jest ważna:

- wypełni lukę w infrastrukturze telekomunikacyjnej,
- ułatwi przepływ danych i przyspieszy rozwój gospodarki opartej na danych,
- zapewni dostęp do nowych technologii mobilnych,
- wzmocni współpracę i pogłębi integrację między krajami Trójmorza,
- wesprze kraje Europy Środkowo-Wschodniej w wejściu na wyższy szczebel gospodarki cyfrowej.

Rozwój infrastruktury autostrad cyfrowych ułatwi dalszy cyfrowy rozwój regionu w tym budowę „wysp danych”, centrów innowacji cyfrowej, centrów kompetencji, ośrodków e-handlu w pobliżu węzłów komunikacyjnych, tworzyć innowacyjne środowisko ICT, aby przyczynić się do rozwoju takich technologii jak Sztuczna Inteligencja, czy Internet Rzeczy, stworzyć współpracę edukacyjną i przemysłową w zakresie badań i rozwoju nad automatycznym transportem, udzielić wsparcia dla wybranych sektorów rozwoju przemysłu 4.0.

W regionie mogą być wypracowywane także wspólne modele bezpieczeństwa, standardy związane z budową sieci 5G. Założenia projektu zostały przedstawione oficjalnie w czerwcu. Dzięki wsparciu Ministerstwa Cyfryzacji, Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii oraz Kancelarii Prezydenta udało się złożyć fiskę projektową na Szczyt Trójmorza w Bukareszcie we wrześniu 2018 r. Została ona przyjęta, projekt znalazł się na liście projektów priorytetowych.

[Spotkanie z Panem mec. Robertem Kroplewskim nt. Digital 3 Seas Highway, a także konkluzji Three Seas Forum Forseeing The Digital Future.](#)

Pan mec. Robert Kroplewski wspominał o spotkaniu w Zagrzebiu, które odbyło się w ramach myśli cyfryzacji Trójmorza. Na tym spotkaniu, zorganizowanym przez Krajowe Izby Gospodarcze, pojawili się ministrowie wszystkich Państw Trójmorza. Każdy z ministrów wymienił się swoimi doświadczeniami. Projekt „Autostrada cyfrowa” znalazł dużo zrozumienia jako forma cyfrowej integracji w trzech warstwach: w warstwie infrastruktury, w warstwie testów 5G oraz w warstwie budowy wspólnej przestrzeni danych. Projekt został przyjęty z dużym zainteresowaniem.

Wspomniano, że wątek cyberbezpieczeństwa w kontekście budowania autostrad cyfrowych mógłby stać się początkiem infrastrukturalnej integracji wszystkich krajów Trójmorza. Po spotkaniu w Zagrzebiu ministrowie będą próbować mapować swoje atuty, próbować połączyć te rzeczy, które od razu mogą wspólnie działać i ewentualnie te, nad którymi należy jeszcze popracować. Sam projekt budowania infrastruktury bezpieczeństwa powinien zostać udokumentowany przez rok. Unia szuka ciągle pomysłu na jakiś ekosystem, wątek cyfrowych autostrad znalazł w niej przyjęcie. Przed tym wszystkim jest jeszcze dużo pracy do stworzenia cyfrowego Trójmorza.

Odbyła się dyskusja dotycząca inicjatywy Trójmorza. Projekt postrzegany jest jako taki, na którym można budować przewagi kompetencyjne, konkurencyjne, potrzebni są jednak do tego ludzie. Wszystko musi ze sobą zagrać, aby w dłuższej perspektywie przyniosło oczekiwane rezultaty.

Przewodnicząca Rady wskazała, że został przygotowany raport dotyczący analizy zapotrzebowania na produkty bezpieczeństwa sieci systemów w regionie Trójmorza, większość tej publikacji oparta jest o dane tylko z 9 państw. Z tej analizy wynika, że będzie skokowe zapotrzebowanie na tego typu produkty i usługi. Podkreślono, że polskie firmy mają duży potencjał, aby zaistnieć w regionie Trójmorza jako dostawca pewnego rodzaju rozwiązań.

Wskazano, że mówiąc o Trójmorzu w kontekście kwestii cyberbezpieczeństwa, czy szerzej zagadnień cyfrowych można byłoby uzupełnić tego typu inicjatywę o miękkie elementy, które posłużyłyby budowaniu na powstającej infrastrukturze zbiorów danych w celu stworzenia repozytorium mierników gospodarczych związanych z tym rejonem. Nie istnieją dzisiaj twarde dane, które mogłyby uzasadnić inicjatywy legislacyjne a także dokonywać ewaluacji ex-post przyjętych już projektów. Trójmorze jest taką inicjatywą, gdzie można byłoby wprowadzić takie dane.

W toku dyskusji zauważono również, że istnieje ryzyko w zarządzaniu grupą Trójmorza – żaden z projektów się nie uda, jeśli nie będzie skoordynowanego zarządzania.

Poruszono również temat, w jaki sposób skoordynować tematy cyfrowe w ramach projektu Trójmorza. Koordynowanie na najwyższym poziomie do tej pory okazywało się nieefektywne, istnieje możliwość skoordynowania tego poprzez Szefów Izby Gospodarczych.

Prezentacja nt. rozwoju 5G – Tomasz Muda

Przedstawiona została prezentacja dotycząca nowego systemu łączności mobilnej, hasłowo nazywanego „5G”

W szczególności omówiono :

- a. główne cechy systemu 5G w odniesieniu do systemów poprzednich generacji;
- b. oczekiwania strategiczne wyrażone w dokumencie ITU IMT-2020;
- c. aspekty techniczne i nowe technologie konieczne do wdrożenia, w istniejących i nowych sieciach komórkowych, w celu osiągnięcia założonych celów strategicznych;
- d. aktualnie prezentowane podejście do budowy sieci 5G w wybranych krajach Azji, Ameryki Północnej oraz Europy.

Zwrócono uwagę na czynniki ryzyka, mające lub mogące mieć wpływ na planowane wdrażanie tego systemu w Polsce i innych krajach UE. Jako istotną w Polsce kwestię, prezentujący członek Rady ds. Cyfryzacji podał brak harmonizacji limitów gęstości mocy z poziomami określonymi przez Międzynarodowy Komitet ds. Ochrony przed Promieniowaniem Niejonizującym (ICNIRP), poziomami które to stosowane są w większości krajów UE i świata.

Spotkanie z Panem Robertem Kośłą Dyrektorem Departamentu Cyberbezpieczeństwa w MC, nt. aktualnego stanu budowy Krajowego Systemu Cyberbezpieczeństwa oraz Strategii 5G – dyskusja dot. komponentu bezpieczeństwa w rozwoju technologii w Polsce i związanych z tym problemów i wyzwań.

Pan Robert Kośła, Dyrektor Departamentu Cyberbezpieczeństwa w MC poinformował, że niebawem (zgodnie z zapowiedzią Pana Ministra Marka Zagórskiego z konferencji prasowej) zostanie powołany Pełnomocnik Rządu ds. Cyberbezpieczeństwa.

Wskazane zostało, że 13 października br. weszło w życie [rozporządzenie Rady Ministrów określające szczegółowy zakres działania oraz tryb prac Kolegium](#). Jest to jedno z rozporządzeń do ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa. Na jego mocy powstanie Kolegium ds. Cyberbezpieczeństwa - organ opiniotwórczo-doradczy w prawach cyberbezpieczeństwa oraz działalności CSIRT MON, CSIRT NASK, CSIRT GOV, sektorowych zespołów cyberbezpieczeństwa i organów właściwych.

Robocze działania powołanych zespołów CSIRT MON, CSIRT NASK i CSIRT GOV już się rozpoczęły, trwają prace nad taksonomią (aby używano tego samego nazewnictwa), kwestiami dotyczącymi raportowania incydentów, kwestiami dotyczącymi narzędzi oraz zagadnieniami wymiany informacji i procedur w przypadkach ataków. Istotne będzie również wzajemne wsparcie między zespołami.

W chwili obecnej w MC trwają prace nad wydawaniem decyzji administracyjnych o operatorach usług kluczowych, jak również zaawansowane prace dotyczące polskiego systemu badań certyfikacji, gdzie MC wspierane jest przez Instytut Łączności.

Uczestnicy posiedzenia:

Członkowie Rady:

1. Izabela Albrycht
2. Michał Adamczyk
3. Dominik Batorski
4. Karol Dobrzeniecki
5. Alicja Grawon – Jaksik
6. Krzysztof Goczyła
7. Janusz Jabłoński
8. Łukasz Jachowicz
9. Dariusz Milka – Wiceprzewodniczący
10. Tomasz Muda
11. Jerzy Nawrocki
12. Krzysztof Siewicz
13. Justyna Skorupska
14. Piotr Wąglowski
15. Janusz Zawila - Niedźwiecki

Zaproszeni goście:

16. Robert Kośła – Dyrektor Departamentu Cyberbezpieczeństwa MC
17. Robert Kroplewski – Pełnomocnik Ministra Cyfryzacji do spraw społeczeństwa informacyjnego.

Sekretariat Rady:

18. Justyna Grzegorek (MC)